

Một số giải pháp xây dựng tổ chức đảng ở thôn, bản chưa có tổ chức đảng

Vũ Thị Thủy
Ban Tổ chức Trung ương

Hiện nay, toàn Đảng có trên 4.800 tổ chức cơ sở đảng (TCCSĐ). Trong đó, TCCSĐ ở xã, phường, thị trấn tuy chỉ chiếm khoảng 23% số TCCSĐ nhưng có vị trí đặc biệt quan trọng vì chiếm trên 70% tổng số đảng viên của toàn Đảng và lãnh đạo trên 90% dân số của cả nước. Trong quá trình lãnh đạo cách mạng, Đảng ta rất coi trọng công tác xây dựng TCCSĐ, đặc biệt là khu vực xã, phường, thị trấn và lấy sự chuyển biến ở cơ sở làm thước đo kết quả tổng hợp của công tác xây dựng đảng. Trong xây dựng cơ sở đảng ở xã, phường, thị trấn thì việc tăng cường phát triển đảng viên, xây dựng chi bộ ở các thôn, làng, ấp, bản, buôn... (sau đây gọi chung là thôn, ấp, bản) có vị trí rất quan trọng.

Tuy không phải là một cấp hành chính nhưng thôn, ấp, bản là nơi cộng đồng dân cư được hình thành và có mối quan hệ chặt chẽ từ lâu đời; nơi diễn ra mọi hoạt động và các sinh hoạt văn hoá cộng đồng của đồng bào địa phương. Đây cũng là nơi cán bộ, đảng viên sinh sống, có mối quan hệ thường xuyên, trực tiếp hằng ngày với nhân dân. Vì vậy, xây dựng thôn, ấp, bản vững mạnh vừa là mục tiêu, vừa là động lực để xây dựng hệ thống chính trị ở cơ sở xã, phường, thị trấn vững mạnh, xây dựng cơ sở vững chắc của liên minh công nông và xây dựng tình đoàn kết, gắn bó giữa các dân tộc.

Trong những năm qua, nhất là từ khi thực hiện Nghị quyết Trung ương 5, khóa IX về “Đổi mới và nâng cao chất lượng hệ thống chính trị ở cơ sở xã, phường, thị trấn”, các cấp uỷ đảng đã quan tâm chỉ đạo, xây dựng tổ chức đảng (TCD) và phát triển đảng viên ở những thôn, ấp, bản... chưa có TCD, có ít hoặc chưa có đảng viên, nhất là ở vùng sâu, vùng xa, vùng biên giới có đông đồng bào dân tộc thiểu số ở các tỉnh Tây Bắc, Tây Nguyên, Tây Nam bộ, đã tạo được một số chuyển biến tiến bộ và đem lại kết quả bước đầu đáng trân trọng. Nhiều tỉnh, thành uỷ đã ra chỉ thị, nghị quyết hoặc xây dựng đề án, chương trình hành động cụ thể để chỉ đạo các cấp uỷ đẩy mạnh việc kết nạp đảng viên, xây dựng TCD ở những thôn, ấp, bản chưa có TCD, có ít hoặc chưa có đảng viên. Tỉnh uỷ Khánh Hoà ra nghị quyết đến năm 2005 đạt mục tiêu “Mỗi trường học, phân xưởng, thôn (khóm, ấp, bản, tổ dân phố) đều có đảng viên và có TCD”. Nhiều cấp uỷ địa phương coi trọng chỉ đạo đẩy mạnh công tác đào tạo, bồi dưỡng tạo nguồn phát triển đảng viên ở những nơi chưa có đảng viên hoặc có đảng viên nhưng chưa đủ để lập TCD. Trong hai năm (2003-2004), tám tỉnh miền núi phía bắc (Điện Biên, Sơn La, Lai Châu, Hà Giang, Lào Cai, Hoà Bình, Lạng Sơn, Cao Bằng...) đã kết nạp được hơn 30 nghìn đảng viên, trong đó có hơn 17 nghìn đảng viên là người dân tộc thiểu số chiếm 56,6% số đảng viên được kết nạp. Tỉnh Sơn La, năm 2004 kết nạp 2.411 đảng viên, tăng 814 đồng chí so với năm 2003, riêng các thôn, bản kết nạp được 1.703 đồng chí. Một số tỉnh miền núi, biên giới có đông đồng bào dân tộc thiểu số như: Hà Giang, Sóc Trăng, Cà Mau, Trà Vinh về cơ bản đã khắc phục được tình trạng các thôn, ấp, bản chưa có đảng viên.

Tuy nhiên, việc xây dựng TCD ở những thôn, ấp, bản chưa có TCD hiện nay vẫn còn nhiều khó khăn. Các tỉnh miền núi phía bắc, Tây Nguyên, vùng sâu, vùng xa

có đông đồng bào dân tộc thiểu số tỷ lệ thôn, bản chưa có TCD và đảng viên còn cao so với bình quân chung của cả nước, nhiều nơi hai hoặc ba thôn, bản mới có một chi bộ và phải sinh hoạt ghép. Tính đến giữa năm 2004 cả nước còn 12.785 thôn, bản, ấp chưa có chi bộ chiếm 15,52% và 1.623 thôn, bản chưa có đảng viên chiếm 1,97%. Riêng năm tỉnh Tây Nguyên còn 2.496 thôn, ấp, bản chưa có chi bộ chiếm 37% và 382 thôn, ấp, bản chưa có đảng viên chiếm 5,6%. Chín tỉnh miền núi Tây Bắc còn 29,9% thôn, bản chưa có chi bộ và 3,5% thôn, bản chưa có đảng viên.

Nguyên nhân của tình hình trên, một mặt do điều kiện kinh tế - xã hội ở vùng đồng bào dân tộc và miền núi kém phát triển, đội ngũ cán bộ lãnh đạo, quản lý còn thiếu về số lượng, yếu về năng lực tổ chức chỉ đạo thực hiện nên đường lối chính sách của Đảng và Nhà nước, trong đó có chính sách dân tộc chậm đi vào cuộc sống. Mặt khác về chủ quan, các cấp ủy đảng chưa thật sự quan tâm chỉ đạo ráo riết công tác tạo nguồn phát triển đảng viên, chưa coi trọng củng cố, kiện toàn và đổi mới hoạt động của các đoàn thể, nhất là Đoàn TNCS Hồ Chí Minh. Vì vậy, có những chi bộ hàng chục năm không kết nạp được đảng viên nào, có nơi lập được chi bộ năm trước thì năm sau lại phải sinh hoạt ghép do không còn đủ số lượng đảng viên.

Để tiếp tục thực hiện tốt Nghị quyết Trung ương 5 (khoá IX) về “Đổi mới và nâng cao chất lượng hệ thống chính trị ở cơ sở xã, phường, thị trấn”, phấn đấu từ ba đến 5 năm tới khắc phục cơ bản tình trạng các thôn, ấp, bản chưa có TCD và đảng viên, các cấp uỷ và TCD cần thực hiện những chủ trương, giải pháp đồng bộ, song tập trung chỉ đạo thực hiện một số nhiệm vụ chủ yếu sau:

Một là, tăng cường công tác giáo dục tư tưởng, chính trị làm cho cán bộ, đảng viên và các tầng lớp nhân dân thấy rõ vai trò, vị trí và ý nghĩa quan trọng của thôn, ấp, bản và công tác xây dựng TCD ở những thôn, ấp, bản chưa có TCD và đảng viên cần tăng cường tuyên truyền vận động nhân dân, nhất là với đồng bào dân tộc thiểu số, giúp đồng bào hiểu rõ và thực hiện đúng đường lối, chủ trương, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước, những chủ trương, chính sách đối với miền núi, củng cố tình đoàn kết gắn bó giữa các dân tộc. Đồng thời, phải tăng cường đầu tư xây dựng cơ sở hạ tầng phục vụ phát triển kinh tế, xã hội, trong đó, phấn đấu mỗi thôn, ấp, bản... đều có một nhà văn hoá làm nơi sinh hoạt của cộng đồng dân cư. Đổi mới nội dung và sử dụng nhiều biện pháp tuyên truyền cho phù hợp đặc điểm của đồng bào dân tộc thiểu số. Cán bộ làm công tác tuyên truyền, vận động quần chúng ở những nơi này phải am hiểu phong tục, tập quán và nói được tiếng đồng bào địa phương; có tác phong miệt mài, thật sự gần dân, nắm được tâm tư và kiến nghị của nhân dân, được nhân dân tin nhiệm.

Hai là, các cấp uỷ đảng phải tăng cường chỉ đạo xây dựng và củng cố về tổ chức gắn với đổi mới, nâng cao chất lượng hoạt động của các đoàn thể làm cơ sở cho công tác phát triển đảng viên. Các cấp uỷ đảng phải xác định việc thành lập chi bộ ở các thôn, ấp, bản chưa có TCD là biện pháp quan trọng để tăng cường sự lãnh đạo của Đảng, đưa đường lối, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước đi vào cuộc sống của nhân dân ở cơ sở, nhất là những thôn, bản ở vùng sâu, vùng xa, vùng cao biên giới có đông đồng bào dân tộc thiểu số. Trên cơ sở đó, lãnh đạo đẩy mạnh các phong trào thi đua trong các đoàn thể quần chúng, lựa chọn những quần chúng ưu tú tạo nguồn phát triển đảng viên.

Ba là, để lập được chi bộ ở những thôn, ấp, bản chưa có TCD thì khâu quyết định là công tác phát triển đảng viên. Đối với những thôn, bản ở vùng sâu, vùng xa, vùng biên giới, có ít hoặc chưa có đảng viên, cấp uỷ cơ sở cần chủ động và tích cực tạo nguồn trong những học sinh khá, giỏi ở các trường phổ thông dân tộc nội trú, những thanh niên đã hoàn thành nghĩa vụ quân sự trở về địa phương và những quần chúng tích cực trong các phong trào của các đoàn thể quần chúng. Cấp uỷ và TCD cần phân công giao nhiệm vụ cụ thể cho mỗi cấp uỷ viên, đảng viên giúp đỡ, bồi dưỡng quần chúng ưu tú rèn luyện, phấn đấu trong thực tiễn để có đủ điều kiện kết nạp đảng. Cấp uỷ cấp trên cần lựa chọn đưa những cán bộ có uy tín và kinh nghiệm trong công tác phát triển đảng viên về giúp đỡ, chỉ đạo cơ sở thực hiện công tác phát triển đảng viên. Trong công tác tạo nguồn, xét kết nạp đảng viên cần khắc phục tư tưởng hẹp hòi, định kiến, cầu toàn và phải có sự phối, kết hợp chặt chẽ giữa các tổ chức trong hệ thống chính trị về việc phát hiện và bồi dưỡng nhân tố tích cực, gắn công tác kết nạp đảng với công tác quy hoạch cán bộ; vận dụng tiêu chuẩn kết nạp đảng cho phù hợp với điều kiện, đặc điểm của mỗi địa phương, cơ sở, nhưng phải bảo đảm chất lượng, đúng nguyên tắc, đúng quy trình.

Bốn là, cùng với việc nâng cao năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của TCD ở cơ sở, cấp uỷ cấp trên phải thường xuyên chăm lo, củng cố, hướng dẫn các chi bộ thôn, ấp, bản mới được thành lập hoạt động; chống hiện tượng tái “trắng” ở những nơi có khó khăn. Cấp uỷ đảng ở những nơi này nên phân công, điều chuyển những cán bộ đảng viên công tác ở xã, phường về sinh hoạt đảng tại thôn, bản đó để xây dựng phong trào, củng cố, nâng cao chất lượng hoạt động của các chi bộ, tiếp tục bồi dưỡng, tạo nguồn phát triển đảng viên. Việc phân công, điều chuyển cán bộ, đảng viên phải căn cứ vào điều kiện, đặc điểm của từng thôn, bản mà lựa chọn, bố trí cho phù hợp: Có thể chọn đảng viên là giáo viên để giúp đỡ thôn, bản xoá mù chữ, phổ cập giáo dục; cán bộ, đảng viên y tế về giúp việc chăm sóc sức khoẻ ban đầu cho nhân dân hoặc những cán bộ, đảng viên có kỹ thuật trồng trọt, chăn nuôi về giúp đồng bào đưa khoa học kỹ thuật vào sản xuất tại thôn, bản. Khi các đảng viên mới đã đủ sức lãnh đạo thôn, ấp, bản thì cấp uỷ cấp trên điều chuyển đảng viên công tác ở xã, phường về chi bộ cũ sinh hoạt hoặc tiếp tục điều chuyển về những thôn, ấp, bản khác để xây dựng, củng cố chi bộ và xây dựng phong trào quần chúng.

Năm là, xây dựng, củng cố các chi bộ ở các thôn, bản chưa có TCD phải gắn với xây dựng, củng cố các tổ chức trong hệ thống chính trị, nâng cao chất lượng hoạt động của chính quyền và các đoàn thể ở các thôn, ấp, bản vững mạnh. Đây chính là cơ sở để tập hợp, bồi dưỡng, giáo dục quần chúng và tạo nguồn phát triển đảng viên, tăng cường lực lượng đảng viên cho các chi bộ. Thông qua hoạt động của chính quyền và phong trào cách mạng của các đoàn thể để đánh giá hiệu quả hoạt động của lực lượng quần chúng và vai trò lãnh đạo của các chi bộ.